

VYTAUTAS GUŽAS- GALIANDRA, MINDAUGAS, KARDAS

1920 01 02–1949 06 11

Vytautas Gužas gimė 1920 m. sausio 2 d. Rokiškio aps. Rokiškio m. Karolinos Čepukaitės-Gužienės ir Romualdo Gužo šeimoje. Tėvai ką tik grįžę iš Rusijos, trumpam buvo apsisostę Rokiškyje, nes šeima ketino apsigyventi Panemunio vls. Sičiūnų kaime, kur turėjo kelis hektarus žemės. Vytautas buvo antras vaikas šeimoje, bet pirmas sūnus. Vėliau vienas po kito gimė dar septyni vaikai. Gužų namas, nudažytas geltona spalva, pasisukęs galu į kaimo gatvę, tebestovi ir dabar.

V. Gužas mokėsi Maženių pradžios, dar du metus – Pandėlio šešiolklasėje mokykloje. 1936 m. įstojo mokytis į Salų žemės ūkio mokyklą. Pasirinko pienininkystės specialybę. 1939 m., baigęs šią mokyklą, buvo paskirtas į Ukmergės aps. Taujėnų pieninę. 1940 m. V. Gužą pasiuntė įgyti buhalterinių žinių į Fredos sodininkystės mokyklą Kaune. Tuo metu jau buvo prasidėjusi pirmoji sovietų okupacija, todėl V. Gužas įsitraukė į Lietuvos aktyvistų fronto organizaciją. Kaune dalyvavo 1941 m. birželio sukilime. Vėliau į grįžo į Taujėnus ir ten dirbo pieninėje. Tapo Lietuvos Vietinės rinktinės nariu.

Artėjant frontui dviračiu grįžo namo į Sičiūnus. 1944 m. vasarą kartu su frontu per Liepojos uostą traukėsi į Vakarus, bet Vokietijoje pateko į sovietų nelaisvę. 1944 m. rudenį, vežamas į Rusiją, kartu su kitais suimtaisiais Tauragės apylinkėse pabėgo iš traukinio ir tapo partizanais.

Jungtinės Kęstučio apygardos štabo apsaugos būrio vadas. 1947 m. gegužės mėn. pabaigoje apygardos vadų pasitarime paskirtas apygardos štabo Operatyvinio skyriaus viršininku. 1947 m. gegužės 28 d. Bendro demokratinio pasipriešinimo sąjūdžio (BDPS) prezidiumo nutarimu jam suteiktas laisvės kovojančių partizanų kapitono laipsnis.

1948 m. gegužės 5 d. įkūrus Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų sritį buvo paskirtas jos štabo viršininku. Pasižymėjo daugelyje kautynių.

1949 m. vasario 10–20 d. Radviliškio aps. Grinkiškio vls. Minaičių k. Miknių sodyboje įrengtame bunkeryje dalyvavo visos Lietuvos partizanų apygardų vadų ir jų atstovų suvažiavime, kuriame buvo paskelbta apie vieningos pasipriešinimo organizacijos – Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) įkūrimą. Šiame suvažiavime paskelbta sąjūdžio Tarybos deklaracija. LLKS Taryba pripažinta aukščia-

Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities vadovybė su apsaugos grupės kovotojais. 1948–1949 m. žiema. Iš kairės: pirmas – Antanas Seneckis-Žaibas, antras – srities Agitacijos ir propagandos skyriaus viršininkas Antanas Liesis-Idenas, trečias – srities vadas Aleksandras Milaševičius-Ruonis, ketvirtas – srities štabo viršininkas V. Gužas-Kardas, penktas – Mečys Orlingis, šeštas – neatpažintas. Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos signataras, Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities štabo viršininkas V. Gužas-Kardas. Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

siu tautos politiniu organu, kuris vadovauja politinei ir karinei tautos išlaisvinimo kovai, kad būtų atkurta nepriklausoma demokratinė respublika. Masinis ginkluotasis pasipriešinimas tapo gerai organizuota karine struktūra.

LLKS Tarybos narys.

Žuvo 1949 m. birželio 11 d. Tauragės aps. Skaudvilės vls. Kavadonių k. MGB Tauragės aps. skyriaus čekistų grupės vykdytos karinės operacijos metu. Užkasimo vieta neišaiškinta.

1949 m. birželio 16 d. LLKS Tarybos prezidiumo sprendimu V. Gužas apdovanotas 2-ojo laipsnio Laisvės kovos kryžiumi su kardais, 1997 m. gruodžio 22 d. jam pripažintas kario savanorio statusas, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 1998 m. gegužės 13 d. įsakymu jam suteiktas kapitono laipsnis, Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. lapkričio 18 d. dekretu jis apdovanotas Vyčio kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinu (dabar – Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro didysis kryžius) (po mirties).

Memorialinis ženklas LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos signatarui, LLKS Tarybos nariui, Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities štabo viršininkui, kpt. V. Gužui-Galiandrai, Mindaugui, Kardui atminti. Rokiškio r. Kazliško sen. Kazliško mstl. Aut. skulptorius Jonas Jagėla. Atidengtas 2016 m. lapkričio 19 d. A. Gavėnienės nuotr., 2017 m.

Tipinis atminimo ženklas priešais esančioje sodyboje augusiam LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos signatarui, LLKS Tarybos nariui, Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities štabo viršininkui, kpt. V. Gužui-Galiandrai, Mindaugui, Kardui atminti. Rokiškio r. Kazliško sen. Sičiūnų k. Aut. dizaineris Romas Navickas. Pastatytas 2015 m. spalio 5 d. A. Gavėnienės nuotr., 2017 m.